

УДК 352:351.86(100+4)+005.334
JEL: H12; H79; O20; O52; R58
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-6-90-96>

ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ РЕЗИЛЬЄНТНІСТЮ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: АМЕРИКАНСЬКИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

©2025 АБРАМОВА І. В., ОРЕЛ О. В.

УДК 352:351.86(100+4)+005.334
JEL: H12; H79; O20; O52; R58

Абрамова І. В., Орел О. В. Підходи до управління резильєнтністю територіальних громад: американський та європейський досвід

Метою статті є обґрунтування підходів до управління резильєнтністю територіальних громад у США та країнах Європейського Союзу, а також визначення можливостей їх адаптації до українського контексту. У дослідженні резильєнтність концептуалізується як здатність громад адаптуватися до зовнішніх викликів, ефективно протистояти кризовим явищам і забезпечувати відновлення з мінімальними втратами. Теоретичні засади резильєнтності розглядаються в контексті сучасного публічного управління та розвитку територіальних громад в умовах невизначеності. У статті проаналізовано досвід реалізації провідних міжнародних ініціатив і програм, зокрема «100 Resilient Cities», RESILOC і RESCUE, а також рекомендації Міського порядку денного ЄС та Європейської Комісії щодо зміцнення стійкості муніципалітетів. Особливу увагу приділено інституційним механізмам забезпечення резильєнтності, зокрема стратегічному плануванню, впровадженню багаторівневого врядування, інтеграції управління ризиками зі стратегіями сталого розвитку. Наголошено на важливості партнерської взаємодії між органами державної влади, інститутами громадянського суспільства, приватним сектором і науковими установами. У результаті дослідження виокремлено ключові практики, які довели свою ефективність у муніципалітетах країн ЄС і США, зокрема: створення центрів управління кризовими ситуаціями; розробка локальних планів адаптації до змін клімату; цифровізація безпекового врядування; реалізація освітніх і просвітницьких програм для населення. Запропоновано напрями вдосконалення публічного управління резильєнтністю в Україні через посилення інституційної взаємодії стейкхолдерів, розвиток цифрових платформ управління ризиками та залучення мешканців до процесів ухвалення рішень.

Ключові слова: резильєнтність територіальних громад, публічне управління, стратегічна адаптація, виклики безпеки, інституційні механізми, досвід США, досвід ЄС, кризове врядування, управління ризиками.

Рис.: 3. **Бібл.:** 18.

Абрамова Ірина Вячеславівна – доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин і політичного менеджменту, Державний університет «Житомирська політехніка» (вул. Чуднівська, 103, Житомир, 10005, Україна)

E-mail: kmvpm_aiv@ztu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3724-0342>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/U-4293-2017>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210145848>

Орел Олександр Віталійович – аспірант, Державний університет «Житомирська політехніка» (вул. Чуднівська, 103, Житомир, 10005, Україна)

E-mail: scienceznau@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-1574-0528>

UDC 352:351.86(100+4)+005.334
JEL: H12; H79; O20; O52; R58

Abramova I. V., Orel O. V. Approaches to Managing the Resilience of Territorial Communities: American and European Experience

The aim of this article is to provide a theoretical substantiation of the approaches to managing the resilience of territorial communities in the United States and European Union countries, as well as to identify the possibilities of their adaptation to the Ukrainian context. In this study, resilience is conceptualized as the capacity of communities to adapt to external challenges, effectively respond to crises, and recover with minimal losses. The theoretical foundations of resilience are examined within the framework of modern public governance and the development of territorial communities under conditions of uncertainty. The article analyzes the experience of implementing leading international initiatives and programs, including "100 Resilient Cities," RESILOC, and RESCUE, as well as the recommendations of the EU Urban Agenda and the European Commission regarding the strengthening of municipal resilience. Special attention is devoted to institutional mechanisms for ensuring resilience, in particular strategic planning, the implementation of multilevel governance, and the integration of risk management with sustainable development strategies. The importance of collaborative interaction between public authorities, civil society institutions, the private sector, and academic institutions is emphasized. The study identifies key practices that have proven effective in municipalities of EU and U.S., such as the establishment of crisis management centers, the development of local climate adaptation plans, the digitalization of security governance, and the implementation of public awareness and education programs. The article proposes directions for improving public governance of resilience in Ukraine through enhanced institutional stakeholder cooperation, the development of digital risk management platforms, and greater community involvement in decision-making processes.

Keywords: resilience of territorial communities, public governance, strategic adaptation, security challenges, institutional mechanisms, U.S. experience, EU experience, crisis governance, risk management.

Fig.: 3. **Bibl.:** 18.

Abramova Iryna V. – Doctor of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations and Political Management, Zhytomyr Polytechnic State University (103 Chudnivska Str., Zhytomyr, 10005, Ukraine)

E-mail: kmvpm_aiv@ztu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3724-0342>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/U-4293-2017>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210145848>

Orel Oleksandr V. – Postgraduate Student, Zhytomyr Polytechnic State University (103 Chudnivska Str., Zhytomyr, 10005, Ukraine)

E-mail: scienceznau@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-1574-0528>

Наразі територіальні громади України змушені функціонувати в умовах загострення як зовнішніх, так і внутрішніх викликів, що суттєво ускладнює реалізацію їхніх стратегій сталого розвитку. Соціально-економічні диспропорції поступу, обмеженість фінансових ресурсів, недостатній рівень децентралізації бюджетних повноважень, фрагментарність управлінських рішень та дефіцит висококваліфікованих кадрів також мають негативний вплив на функціонування громад. У поєднанні з факторами екзогенного походження – повномасштабною війною, геополітичною невизначеністю, макроекономічною нестабільністю, зростанням екологічних ризиків – ці чинники формують кризове середовище, яке потребує змін в управлінській діяльності органів місцевого самоврядування, які б дозволили громадам протистояти як зовнішнім, так і внутрішнім загрозам, оперативно відновлювати життєво важливі функції, а також перетворювати наявні ризики в потенційні можливості для подальшого розвитку. У такому контексті імплементація концепції резильєнтності в практику публічного управління є не лише актуальним науково-теоретичним завданням, а й ключовим інструментом посилення стійкості територіальних громад до політичних, економічних, соціальних та екологічних викликів сьогодення.

Світовий досвід політики публічного управління резильєнтністю територіальних громад засвідчує наявність різноманітних моделей і механізмів її формування та реалізації. В основі сучасних управлінських підходів перебуває стратегічна орієнтація на підвищення здатності громад до самовідновлення, адаптації до викликів і збереження ключових функцій у кризових ситуаціях. Практики розвинених країн демонструють пріоритетність формування резильєнтності громад через консолідацію ресурсів та багатоаспектну взаємодію органів державної влади, місцевого самоврядування, громадянського суспільства, бізнесу та наукової спільноти. Науково-методологічне осмислення цих практик є надзвичайно цінним у контексті розробки ефективних управлінських моделей в Україні, оскільки дозволяє адаптувати та збагатити практичний інструментарій українських органів публічного управління, сприяє його наближенню до європейських стандартів регіональної стійкості.

У вітчизняному науковому дискурсі проблематика резильєнтності знаходить своє втілення у працях таких вчених, як Т. Маматова, В. Борисенко [1], В. Куйбіда, М. Білинська, О. Петров [2], О. Корольчук [3], Н. Хома [4], О. Пахненко [5], М. Кондратенко [6] та ін. Більшість дослідників акцентують на її багаторівневому характері, починаючи від індивідуальної та завершуючи національною, при

чому особливу роль відводячи локальній (громадській) стійкості – як основи для забезпечення життєздатності держави. Продовжуючи наукову дискусію, варто звернути увагу на праці Д. Грицишена, І. Абрамової, Ю. Мороз [7], Я. Полянської [8], І. Котова [9], у яких резильєнтність розглядається через призму сталості як ключового чинника довгострокового розвитку.

Закордонний науковий доробок характеризується глибокою концептуалізацією резильєнтності в системі публічного управління та знаходить відображення у працях Ф. Норріса, С. Стівенса, Б. Пфеффербаума, К. Вайче, Р. Пфеффербаума [10], Ш. Кімхі [11] тощо. Автори підкреслюють, що *сталий розвиток територій* передбачає не лише економічну стабільність, а й соціальну згуртованість, інституційну спроможність та здатність громад до інноваційної трансформації. Науковці доводять, що поняття *сталості* та *резильєнтності* мають певні відмінності у фокусі впливу: *сталість* орієнтована на довгострокове збалансоване функціонування соціально-економічної системи, тоді як *резильєнтність* – на її динамічну здатність до швидкого реагування, відновлення та інноваційного розвитку в умовах невизначеності та кризових викликів. Попри те, що сучасна наукова думка акцентує на необхідності інтеграції концепції резильєнтності в систему публічного управління, її імплементація на рівні громад вимагає подальшого науково-методологічного осмислення та емпіричної верифікації в умовах викликів та невизначеності.

Метою статті є обґрунтування американського та європейського підходів до управління резильєнтністю територіальних громад і можливостей їх адаптації до українського контексту. Визначена мета обумовила необхідність виконання таких завдань: визначити ефективні управлінські механізми, інструменти та практики, що забезпечують резильєнтність громад у США та ЄС; ідентифікувати спільні риси та відмінності між американським та європейським підходами до управління резильєнтністю; сформулювати пропозиції для формування національної моделі управління резильєнтністю територіальних громад на основі запозиченого досвіду.

Дослідження здійснювалось за загальнометодологічною схемою системного підходу з використанням загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Зокрема, обґрунтування американського та європейського підходів управління резильєнтністю територіальних громад і можливостей їх адаптації до українського контексту здійснювалось з використанням таких методів, як: *структурний аналіз* – для визначення основних компонентів дослідження; *функціональ-*

ний аналіз – для встановлення функціональних зв'язків між різними елементами процесу дослідження; *аналіз літератури* – для огляду наукових напрацювань з досліджуваної проблематики; *абстрактно-логічний* – для опису закордонних практик; *порівняльний аналіз* – для адаптації закордонного досвіду публічного управління резильєнтністю територіальних громад до українських реалій; *індукції та дедукції* – для формулювання висновків та рекомендацій з досліджуваної проблематики.

Досвід США є знаковим для забезпечення резильєнтності територій та сталого розвитку міст. Саме у США розпочалося концептуальне та практичне осмислення управлінських моделей, орієнтованих на підвищення здатності громад реагувати на кризи та виклики. Американський підхід до формування резильєнтності вирізняється системністю, орієнтацією на інновації та широким залученням ключових суб'єктів – органів місцевого самоврядування, бізнесу, інститутів громадянського суспільства, наукової спільноти – до управління розвитком територіальних громад.

Особливу роль у цьому процесі відіграє Фонд Рокфеллера (*Rockefeller Foundation*), який започаткував масштабну ініціативу «100 Resilient Cities». Вона стала знаковим проектом у світовій практиці публічного управління, спрямованим на підтримку міст у зміцненні їхньої спроможності протистояти багатовекторним викликам: від екологічних катастроф до соціально-економічних криз [12]. Розроблена фахівцями фонду концепція резильєнтності спрямована не лише на

здатність міста відновлюватися після шоків і стресів, але й на трансформацію його інституційних та інфраструктурних компонентів з метою запобігання майбутнім загрозам. Завдяки цій ініціативі в містах були запроваджені спеціальні управлінські посади – директори з питань резильєнтності (*Chief Resilience Officers*), розроблені відповідні стратегії та впроваджені інноваційні технології резильєнтного розвитку міст [12].

Практика, започаткована Фондом Рокфеллера, стала взірцем для формування численних місцевих і національних стратегій резильєнтності в різних країнах світу, а її методологічні підходи активно використовуються як приклад для формування стійких територіальних громад у межах світових чи європейських ініціатив. Країни – члени Європейського Союзу активно реалізують міжнародну програму *Resilient Cities*, започатковану в партнерстві з ООН. У межах цієї ініціативи муніципалітети, науковці, бізнес і представники громадянського суспільства різних країн ЄС мають можливість обмінюватися досвідом управління ризиками, адаптації до кліматичних змін, реагування на кризи тощо (рис. 1) [1].

Міста, які долучилися до проекту, отримують доступ до методичних рекомендацій, інструментів оцінки вразливості та готових шаблонів для розробки стратегій резильєнтності, таких як *Local Resilience Action Plans* [14]. За підтримки *Resilient Cities* регулярно проводяться конгреси, семінари та тренінги, на яких представники органів місцевого самоврядування отримують знання з управління інституційними, технічними та фінансовими

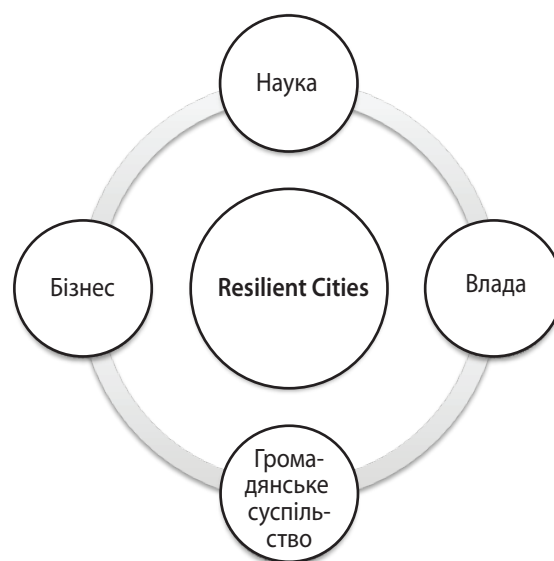

Рис. 1. Підходи до управління резильєнтністю в межах міжнародної ініціативи «Resilient Cities»

Джерело: авторська розробка на основі [13].

асpekтами резильєнтності своїх громад. Особлива увага приділяється адаптації міст до кліматичних, соціальних і цифрових трансформацій. Команда Resilient Cities здійснює систематичний моніторинг прогресу у зміцненні резильєнтності міст. У багатьох європейських містах ця ініціатива стала каталізатором розробки локальних політик управління ризиками та кризовими ситуаціями [13].

Ще одним європейським проектом є RESILOC (*Resilient Europe and Societies by Innovating Local Communities*), який реалізується в межах програми Horizon 2020. Головною метою цієї ініціативи є підвищення резильєнтності місцевих громад до кризових ситуацій. Проект спрямований на виявлення вразливих місць у соціальній, економічній та інституційній сферах громад, а також на створення цифрових інструментів, які допомагають органам місцевого самоврядування ефективніше оцінювати свою готовність до надзвичайних подій. Одним із таких інструментів є *RESILOC Digital Platform* – інтерактивна система, яка на основі локальних даних дозволяє моделювати рівень резильєнтності громади, а також *RESILOC Knowledge Base* – база знань із прикладами найкращих практик і стратегій управління ризиками з різних країн Європейського Союзу [15].

Особливістю проекту RESILOC є акцент на соціальній інклюзії, коли у процес розробки політик долучаються мешканці громад, що сприяє адаптації управлінських рішень до місцевих потреб. Ініціатива була реалізована в пілотних громадах Німеччини, Італії, Болгарії, Албанії та Греції,

де на практиці протестували адаптивні стратегії, враховуючи культурні та географічні особливості регіонів. До впровадження RESILOC долучилися університети, аналітичні центри, органи місцевого самоврядування та IT-компанії з понад десяти країн. Отримані результати є аналітичною базою для розробки ефективних моделей управління ризиками та забезпечення сталого розвитку громад у Європі (рис. 2).

Наприклад, реалізація проекту RESILOC у Болгарії відбувалася у громадах села Тетово та міста Дві Могили. Обидві громади пройшли підготовчу фазу, під час якої волонтери з місцевих груп резильєнтності та виконавці проекту створили профілі спільнот із ключовою інформацією про їх особливості. Надалі для кожної громади було визначено два найбільш релевантних сценарії небезпеки. Дослідники, які працювали в селі Тетово, аналізували вплив лісових пожеж і хуртовин, тоді як у місті Дві Могили фокусувалися на впливі лісових пожеж і дезінформації (фейкових новин). Наступним важливим етапом став збір даних за набором індикаторів, які були визначені як релевантні для обраних сценаріїв. Процес збору включав доступ до публічних баз даних, опитування мешканців громади та експертні оцінки. Після збору необхідної інформації дані були введені до хмарної платформи RESILOC. Отримані оцінки були верифіковані місцевими громадами Тетово та Дві Могили під час громадських слухань [16].

Іншим прикладом реалізації RESILOC є Сицилія, яка увійшла до проекту завдяки своїй еко-

Методи	Інструменти	Цілі	Наслідки
- Збір і аналіз джерел про численні підходи до резильєнтності в Європі та в усьому світі - Визначення індексів резильєнтності, методів їх оцінки та кореляції між ними - Класифікація викликів, які мають вирішальне значення для резильєнтності громад - Оцінка індексів резильєнтності громад - Формування місцевих груп реагування на виклики	- RESILOC Knowledge Base – база знань із прикладами найкращих практик і стратегій управління ризиками з усього ЄС - RESILOC Digital Platform – інтерактивна система, яка на основі локальних даних дозволяє моделювати рівень резильєнтності громади	- Оцінка вразливості громад - Створення цифрових інструментів - Підтримка прийняття рішень - Соціальна інклюзія - Конкретні кроки до функціонування резильєнтних громад	- Підвищення готовності громад до викликів внутрішнього та зовнішнього середовища - Розробка плану дій та зміцнення інституційної спроможності громад - Активне залучення громадян у прийняття рішень щодо безпеки та розвитку - Впровадження цифрових рішень

Рис. 2. Підходи до реалізації європейського дослідницького проекту RESILOC

Джерело: авторська розробка на основі [13].

логічній унікальності як території, яка постійно перебуває під загрозою екологічних ризиків. Регіон традиційно функціонує як простір для наукових досліджень та інновацій. Завдяки впровадженню RESILOC у Сицилії відбулося посилення організаційної спроможності системи публічного управління резильєнтністю через використання сучасних технологій, активне залучення населення до моніторингу небезпечних ситуацій та формування культури відповідальної поведінки під час надзвичайних подій. У цьому контексті значну роль відіграють організаційно-управлінські заходи, які відбуваються на місцевому та регіональному рівнях, і спрямовані на розвиток нових форм співпраці та впровадження інноваційних технологічних рішень. Зокрема, удосконалення платформи JIXEL, розробленої компанією IES Solutions у межах проекту RESILOC, забезпечує комплексну інтегровану оцінку рівня резильєнтності громад з урахуванням як об'єктивних параметрів (ризиків, вразливості, незахищеності), так і поведінкових аспектів громадян [17].

Таким чином, успішна реалізація проектів на кшталт RESILOC свідчить про важливість комплексного підходу до підвищення резильєнтності територіальних громад шляхом урахування місцевих потреб, упровадження технологічних інновацій та активного залучення громадян. У цьому контексті слід підкреслити значущу роль стратегічних ініціатив, що реалізуються на рівні Європейського Союзу та спрямовані на посилення спроможності міст як ключових суб'єктів сталого розвитку. Зокрема, Міський порядок денний для ЄС (Urban Agenda for the EU) репрезентує стратегічну ініціативу Європейського Союзу, спрямовану на посилення ролі міст як ключових агентів сталого розвитку, соціальної згуртованості та економічної стабільності в умовах зростаючих глобальних викликів. Вона ґрунтується на розумінні міст не лише як просторових утворень, а передусім – як динамічних середовищ, де концентруються соціальні, економічні та екологічні виклики сучасності. Основна мета цієї ініціативи полягає у створенні багаторівневої моделі управління, яка б забезпечувала більш ефективну координацію між інституціями ЄС, державами-членами, регіональними та місцевими органами влади у вирішенні актуальних проблем міського розвитку.

Особливу увагу в межах Міського порядку денного ЄС зосереджено на сприянні формуванню резильєнтності міських громад, їх здатності адаптуватися до змін, протидіяти кризовим явищам і забезпечувати безперервність життєдіяльності. Інструментами реалізації цієї стратегії виступають партнерські платформи, що охоплюють ключові

напрями політики: енергоефективність, циркулярну економіку, інноваційні управлінські підходи, соціальну інклюзію, кліматичну нейтральність, а також подолання бідності та соціальної нерівності. Міський порядок денний сприяє поширенню кращих практик, інституційному навчанню, розробці спільних стратегічних рішень і технологічних інструментів задля підвищення стійкості та конкурентоспроможності міст і громад у межах європейського простору [18].

Міський порядок денний для ЄС ґрунтується на трьох ключових аспектах, які визначають його стратегічну орієнтацію: управлінському, фінансовому та знанневому (рис. 3).

Рис. 3. Ключові аспекти реалізації Міського порядку денного для ЄС

Джерело: авторська розробка на основі [18].

Управлінський аспект передбачає вдосконалення багаторівневого врядування, координацію між державними, регіональними та місцевими органами влади, а також залучення громадськості до процесу ухвалення рішень. *Фінансовий вимір* спрямований на забезпечення доступу міст до інвестицій, ефективного використання наявних фінансових ресурсів та стимулювання партнерств публічного і приватного секторів. *Знаннєвий компонент* акцентує на виробленні, поширенні та впровадженні передових практик, аналітичних підходів та інноваційних рішень у сфері урбаністичного розвитку. Таким чином, зазначена ініціатива становить важливу складову політики Європейського Союзу щодо зміцнення резильєнтності територіальних громад, базуючись на засадах багаторівневого врядування, інноваційної взаємодії та соціальної відповідальності.

ВИСНОВКИ

Отже, в країнах Європейського Союзу значна увага приділяється інтеграції концепції резильєнтності у стратегії міського розвитку, просторове

планування та системи реагування на надзвичайні ситуації, що реалізується в межах таких ініціатив, як Resilient Cities і Міський порядок денний для ЄС. Європейські практики демонструють прагнення до формування стійких територіальних громад через багаторівневе врядування, інституційну співпрацю та обмін кращими практиками.

Водночас американський підхід характеризується розвиненою системою управління ризиками, ефективними антикризовими стратегіями та впровадженням інноваційних механізмів залучення бізнесу та громадянського суспільства до процесів забезпечення стійкості громад. Зокрема, показовою є діяльність Фонду Рокфеллера та його ініціатива «100 Resilient Cities», яка започаткувала системні зміни в підходах до міського управління резильєнтністю.

На основі аналізу світового досвіду встановлено, що публічне управління резильєнтністю територіальних громад ґрунтується на поєднанні інноваційних технологій, соціальній інклюзії та активному залученні громадянського суспільства до процесів прийняття рішень. Встановлено системність і комплексність американської моделі, що поєднує диджиталізацію, антикризове управління та ефективне партнерство між місцевою владою, бізнесом і населенням. Виділено вагомість європейських ініціатив, зокрема Resilient Cities і RESILOC, які сприяють розвитку цифрових платформ для оцінки вразливості територій і формуванню адаптивних стратегій із урахуванням соціальних і кліматичних викликів.

Перспективи подальших досліджень спрямовані на формування національної моделі управління резильєнтністю територіальних громад. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Маматова Т., Борисенко В. Теоретичне підґрунтя дослідження процесів публічного управління у сфері забезпечення резильєнтності територіальних громад в Україні. *Публічне управління та місцеве самоврядування*. 2023. Вип. 2. С. 67–73. DOI: <https://doi.org/10.32782/2414-4436/2023-2-9>
2. Публічне управління : термінологічний словник / за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білінської, О. М. Петроє. Київ : НАДУ, 2018. 224 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/44779>
3. Корольчук О. Л. Управління змінами як фактор розбудови національної резильєнтності в сучасних умовах глобалізаційних викликів. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Державне управління»*. 2020. Т. 31. № 5. С. 88–92. DOI: <https://doi.org/10.32838/TNU-2663-6468/2020.5/15>

4. Хома Н. Резильєнтність України в умовах збройної агресії Росії та підготовки до післявоєнної відбудови. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2024. № 2. С. 287–307. DOI: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2024-02-287-307>
5. Пахненко О. М. Сутність та складові резильєнтності громад в контексті COVID-19. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-51>
6. Кондратенко М. Забезпечення якості публічних послуг як умова формування резильєнтності об'єднаних територіальних громад. *Становлення публічного адміністрування в Україні* : матеріали XI конференції студентів та молодих учених за міжнародною участю. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2020. С. 191–193. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/konf/2020_05_08_mup_material_stud.pdf
7. Romanchuk L., Abramova I., Moroz Yu. et al. Funding for sustainable development of rural communities: European experience. *Agricultural and Resource Economics*. 2024. Vol. 10. No. 4. P. 203–234. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2024.10.04.09>
8. Полянська Я. В. Удосконалення публічного управління системою суспільно-економічних відносин в територіальних громадах України : дис. ... д-ра філософії: 281 – Публічне управління та адміністрування. Дніпро : Дніпропетровський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України, 2021. URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0821U100945>
9. Котов І. В. Проблеми публічного управління сталим розвитком територіальних громад у контексті кризових ситуацій. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 18. С. 216–220. DOI: [10.32702/2306-6814.2023.18.216](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.18.216)
10. Norris F. H., Stevens S. P., Pfefferbaum B., Wyche K. F., Pfefferbaum R. L. Community resilience as a metaphor, theory, set of capacities, and strategy for disaster readiness. *American Journal of Community Psychology*. 2008. Vol. 41. Iss. 1–2. P. 127–150. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10464-007-9156-6>
11. Kimhi S. Levels of resilience: Associations among individual, community, and national resilience. *Journal of Health Psychology*. 2014. Vol. 21. Iss. 2. P. 164–170. DOI: <https://doi.org/10.1177/1359105314524009>
12. 100 Resilient Cities. The Rockefeller Foundation. URL: <https://www.rockefellerfoundation.org/100-resilient-cities/>
13. Resilient Cities Network. URL: <https://resilientcities-network.org/>
14. Resilience Action Plans – Implementing the Framework for Sendai at Local Level (Online Course). URL: <https://www.local2030.org/event/view/66>
15. RESILOC aims at studying and implementing a holistic framework of studies, methods and software instruments that combines the physical with the less tangible aspects associated with human behavior. URL: <https://www.resilocproject.eu/the-project/>

16. RESILOC Trial results: the cases of Tetovo and Dve Mogili in Bulgaria. URL: <https://www.resilocproject.eu/resiloc-trial-results-the-cases-of-tetovo-and-dve-mogili-in-bulgaria/>
17. RESILOC. URL: <https://ies.solutions/en/projects/eu-project-security/resiloc/>
18. The Urban Agenda for the EU. URL: <https://www.urbanagenda.urban-initiative.eu/urban-agenda-eu>

REFERENCES

- "100 Resilient Cities". The Rockefeller Foundation. <https://www.rockefellerfoundation.org/100-resilient-cities/>
- Khoma, N. "Rezylientnist Ukrainy v umovakh zbroinoi ahresii Rosii ta pidhotovky do pisliavoiennoi vidbudovy" [Resilience of Ukraine in the Context of Russia's Armed Aggression and Preparations for Post-War Reconstruction]. *Mizhnarodni vidnosyny, suspilni komunikatsii ta rehionalni studii*, no. 2 (2024): 287-307. DOI: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2024-02-287-307>
- Kimhi, S. "Levels of resilience: Associations among individual, community, and national resilience". *Journal of Health Psychology*, vol. 21, no. 2 (2014): 164-170. DOI: <https://doi.org/10.1177/1359105314524009>
- Kondratenko, M. "Zabezpechennia yakosti publichnykh posluh yak umova formuvannia rezylientnosti obiednanykh terytorialnykh hromad" [Ensuring the Quality of Public Services as a Condition for Building the Resilience of United Territorial Communities]. *Stanovlennia publichnoho administruvannia v Ukraini*. 2020. https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/konf/2020_05_08_mup_material_stud.pdf
- Korolchuk, O. L. "Upravlinnia zminyamy yak faktor rozbudovy natsionalnoi rezylientnosti v suchasnykh umovakh hlobalizatsiinykh vyklykiv" [Change Management as a Factor in the Development of the National Resilience in the Contemporary Conditions of Globalization Challenges]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Seriya «Derzhavne upravlinnia»*, vol. 31, no. 5 (2020): 88-92. DOI: <https://doi.org/10.32838/TNU-2663-6468/2020.5/15>
- Kotov, I. V. "Problemy publichnoho upravlinnia stalym rozvytkom terytorialnykh hromad u konteksti kryzovykh sytuatsii" [Problems of Public Management of Sustainable Development of Territorial Communities in the Context of Crisis Situations]. *Investysii: praktyka ta dosvid*, no. 18 (2023): 216-220. DOI: [10.32702/2306-6814.2023.18.216](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.18.216)
- Mamatova, T., and Borysenko, V. "Teoretychne pidgruntia doslidzhennia protsesiv publichnoho upravlinnia u sferi zabezpechennia rezylientnosti terytorialnykh hromad v Ukraini" [Theoretical Basis for the Study of the Public Administration Processes in the Domain of Local Communities' Resilience in Ukraine]. *Publichne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia*, no. 2 (2023): 67-73. DOI: <https://doi.org/10.32782/2414-4436/2023-2-9>
- Norris, F. H. et al. "Community resilience as a metaphor, theory, set of capacities, and strategy for disaster readiness". *American Journal of Community Psychology*, vol. 41, no. 1-2 (2008): 127-150. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10464-007-9156-6>
- "Publichne upravlinnia : terminolohichni slovnyk" [Public Administration: Terminology Dictionary]. Kyiv : NADU, 2018. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/44779>
- Pakhnenko, O. M. "Sutnist ta skladovi rezylientnosti hromad v konteksti COVID-19" [Essence and Components Community Resilience in the Context of COVID-19]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 39 (2022). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-51>
- Polianska, Ya. V. "Udoskonalennia publichnoho upravlinnia systemoiu suspilno-ekonomichnykh vidnosyn v terytorialnykh hromadakh Ukrainy" [Improving Public Management Through the System of Socio-economic Relations in Territorial Communities of Ukraine]. Dnipro : Dnipropetrovskyi rehionalnyi instytut derzhavnoho upravlinnia NADU pry Prezydentovi Ukrainy, 2021. <https://nrat.ukrntei.ua/searchdoc/0821U100945>
- "Resilience Action Plans – Implementing the Framework for Sendai at Local Level (Online Course)". <https://www.local2030.org/event/view/66>
- "Resilient Cities Network". <https://resilientcitiesnetwork.org/>
- "RESILOC aims at studying and implementing a holistic framework of studies, methods and software instruments that combines the physical with the less tangible aspects associated with human behavior". <https://www.resilocproject.eu/the-project/>
- "RESILOC Trial results: the cases of Tetovo and Dve Mogili in Bulgaria". <https://www.resilocproject.eu/resiloc-trial-results-the-cases-of-tetovo-and-dve-mogili-in-bulgaria/>
- "RESILOC". <https://ies.solutions/en/projects/eu-project-security/resiloc/>
- Romanchuk, L. et al. "Funding for sustainable development of rural communities: European experience". *Agricultural and Resource Economics*, vol. 10, no. 4 (2024): 203-234. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2024.10.04.09>
- "The Urban Agenda for the EU". <https://www.urbanagenda.urban-initiative.eu/urban-agenda-eu>